

sygn. akt III.K.27/17

ORZECZENIE

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku III Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariusz Kurowski

Sędziowie: SO Izabela Komarzevska

SO Wiesław Żywolewski

Protokolant: Paulina Sokół

w obecności prokuratora z Instytutu Pamięci Narodowej – Oddziałowego Biura Lustracyjnego w B.: A. O.

po rozpoznaniu w dniu 26.04.2017 r. sprawy:

R. S., syna W. i H. z d. K., ur. (...) w R.

w przedmiocie stwierdzenia zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego,

I. Na podstawie art. 21a ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1721 z późn. zm.) stwierdza, że R. S. w związku z kandydowaniem na funkcję publiczną radnego Rady Miasta W. złożył w dniu 20 października 2010 roku niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne.

II. Na podstawie art. 21a ust. 2a ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1721 z późn. zm.) orzeka wobec lustrowanego R. S. utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek tworzenia wynika z ustawy - na okres 4 (czterech) lat.

III. Na podstawie art. 21a ust. 2b ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1721 z późn. zm.) orzeka wobec lustrowanego R. S. zakaz pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2 – 59 cytowanej ustawy - na okres 4 (czterech) lat.

IV. Na podstawie art. 19 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 1721 z późn. zm.) w zw. z art. 627 k.p.k. obciąża lustrowanego kosztami sądowymi.

Izabela Komarzevska M. W. Ż.

Sygn. akt III K 27/17

UZASADNIENIE

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego ujawnionego w toku przewodu sądowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 1981 roku w bliżej nieustalonej dacie R. S. po uprzednim ukończeniu Technikum (...) i odbyciu zasadniczej służby wojskowej w (...) w W. zwrócił się o przyjęcie do służby w Resorcie Spraw Wewnętrznych. Prośba młodego wówczas mężczyzny została pozytywnie rozpatrzona i w dniu 18 maja 1981 r. został powołany do tej służby i mianowany funkcjonariuszem Wydziału Paszportów (...) w Ł. na stanowisku referenta. Otrzymał on wtedy stopień kaprała. Następnie, w dniu 15 października 1981 r. R. S. został przeniesiony do Referatu Paszportów w W. Mazowieckiem, a dnia 31 sierpnia 1982 r. został mianowany na stanowisko inspektora w Referacie Paszportów w W. Mazowieckiem. Z uwagi na likwidację etatu został mianowany inspektorem Grupy Paszportów SB w Komisariacie MO w W. Mazowieckiem. Dnia 29 października 1985 r. R. S. został odwołany z tej funkcji i powołany na stanowisko inspektora w Grupie (...) w W. Mazowieckiem. W wyniku przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego, wszczętego z powodu występowania nieprawidłowości przy wykonywaniu służbowych obowiązków przez R. S., rozkazem nr 3/86 z 15 marca 1986 r., ów mężczyzna został wydany ze służby.

W dniu 22 października 2010 roku R. S. w związku z ubieganiem się o wykonywanie funkcji radnego złożył oświadczenie lustracyjne. Jego treść wskazuje, iż wyżej wymieniony świadomie skłamał pisząc, iż nie pracował, nie pełnił służby, ani nie był współpracownikiem w rozumieniu art. 3a ustawy z dnia 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 425 z późn. zm.) organów bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 powołanej ustawy, w okresie od dnia 2 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o: oświadczenie lustracyjne z 22 października 2010 roku (k. 3-5), kopię karty ewidencyjnej funkcjonariusza MO (k. 7-10), kopię z księgi inwentarzowej funkcjonariusze SB Ł. (k. 11), kopię akt osobowych R. S. o sygn. IPN Bi 99/406 (k. 33-122), częściowe wyjaśnienia lustrowanego (k. 127-130, 146v-147v).

Lustrowany R. S. wyjaśniając przed prokuratorem potwierdził fakt złożenia oświadczenia lustracyjnego, w którym stwierdził, że nie pracował, nie pełnił służby, ani nie był współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa i jego zgodność z prawdą. Lustrowany wskazał, że od 1981 r. był pracownikiem administracyjnym w K. Milicji w Ł. w Wydziale Paszportów, gdzie pracował na stanowisku inspektora. Następnie został dyscyplinarnie zwolniony z uwagi na swoje przekonania religijne. Podkreślił, że nie należał do (...), nie miał broni ani munduru. Nie miał też nadanego stopnia. Po okazaniu dokumentów z akt osobowych o sygn. IPN BI 99/406, w których widnieje podpis „plutonowy R. S.”, lustrowany potwierdził fakt ich sporządzenia. Nie potrafił jednak wskazać, dlaczego podpisywał się używając stopnia ówczesnego funkcjonariusza m.in. SB (k. 127-130).

Na rozprawie głównej lustrowany podtrzymał swoje wcześniejsze wyjaśnienia. Podkreślił, że był prześladowany przez Służbę Bezpieczeństwa, a dokumenty podpisywał z przymusu. Jednakże wówczas R. S. wskazał, że podpisywał się na dokumentach dodając do tego stopień „plutonowy”, ponieważ otrzymywał dyspozycje z kadr, aby się tak podpisywać (k. 146v-47v).

Sąd zważył, co następuje:

Zebrane w sprawie dowody jednoznacznie wskazują, że R. S. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne.

Za wiarygodne Sąd uznał jedynie depozycje lustrowanego o ubieganiu się w 2010 roku o funkcję publiczną radnego Rady Miasta w W. Mazowieckiem i złożenie w związku z tym oświadczenia lustracyjnego o danej treści, jak też potwierdzenie faktu wykonywania przez niego obowiązków związanych z wydawaniem paszportów w latach 80-tych ubiegłego stulecia.

Sąd odmówił zaś wiarygodności wyjaśnieniom R. S. w pozostałej części, uznając je za przyjętą linię obrony mającą na celu uchronienie się przed konsekwencjami złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego. Kluczowym dowodem w niniejszej sprawie, który pozwalał na zweryfikowanie tych wyjaśnień są dokumenty zgromadzone w aktach osobowych R. S. o sygn. IPN Bi 99/406 (k. 33-122). Ich treść w sposób spójny i konsekwentny przedstawia przebieg służby lustrowanego w Służbie Bezpieczeństwa. Z tych dokumentów klarownie wynika, że w dniu 18 maja

1981 r. został on mianowany na funkcjonariusza Wydziału Paszportów (...) w Ł. i otrzymał stanowisko referenta. Następnie pełnił służbę w Referacie Paszportów w W. Mazowieckiem, w Grupie Paszportów Służby Bezpieczeństwa w Komisariacie MO w W. Mazowieckiem oraz w Grupie (...) w W. Mazowieckiem. Przez lata służby posiadał stopnie Milicji Obywatelskiej i SB: kaprała (od 18.05.1981 r.), starszego kaprała (od 02.10.1982 r.), plutonowego (od 27.09.1984 r.).

Lustrowany nie kwestionował faktu wykonywania obowiązków w wydziałach zajmującym się sprawami paszportowymi. Wskazywał jedynie, że był pracownikiem administracyjnym, a nie funkcjonariuszem organów bezpieczeństwa państwa. Treść dokumentów zgromadzonych w ww. aktach osobowych jednoznacznie wskazuje, że lustrowany doskonale zdawał sobie sprawę z pełnionych funkcji i posiadanych stopni. Wystarczy w tej kwestii zwrócić uwagę na posługiwanie się przez niego posiadanyimi stopniami w dokumentach, które sporządzał własnoręcznie (k. 99-101, 103, 110). Za sprzeczne z elementarnymi zasadami logiki i doświadczenia życiowego należy uznać wyjaśnienia lustrowanego wskazujące na to, że podpisywał się w ten sposób, ponieważ był do tego zmuszony przez przełożonych. Zaznaczenia wymaga że, co oczywiste i powszechnie wiadome, zaszeregowanie czyli wysokość wynagrodzenia w ówczesnych, jak i obecnych służbach mundurowych, zależy od posiadanego stopnia. O każdym zaś awansie tak obecnie jak i wtedy we wspomnianych służbach przełożeni mieli obowiązek powiadamiać podwładnego i nie sposób znaleźć najmniejszego powodu, dla którego R. S. miałby zostać inaczej potraktowany. Podkreślić należy, że lustrowany także nie wskazał żadnej przyczyny, która uzasadniałaby takie postępowanie co uprawnia do stwierdzenia, iż takowej nie było. Lustrowany wiedział również, że wydziały paszportowe wchodziły w skład pionów Służby Bezpieczeństwa. Świadczą o tym nie tylko zasady doświadczenia życiowego, które nakazują uznać, że każdy pracownik, a już z pewnością człowiek po szkole średniej doskonale wie, gdzie pracuje i kto jest jego przełożonym, ale też dokumenty z akt osobowych lustrowanego. Należy tu wskazać w pierwszym rzędzie na to, że R. S. od 14 kwietnia do 28 kwietnia 1982 r. odbył przeszkolenie na kursie z wybranych zagadnień paszportowo-operacyjnych w Szkole Oficerskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych im. F. D. Szkole Chorążych (k. 94). Zwrócić również trzeba uwagę na to, że lustrowany w pismach dotyczących wniosków o udzielenie urlopu wypoczynkowego czy też udzielenia zgody na wyjazd swojego ojca za granicę adresuje je do zastępcy komendanta do spraw Służby Bezpieczeństwa (k. 99-101). Oczywistym jest, iż udzielenie pracowniczego urlopu należała i należy do przełożonego danego pracownika.

W świetle omówionych powyżej dowodów Sąd uznał, iż oświadczenie lustracyjne R. S., składane w związku z ubieganiem się o stanowisko w organach jednostki samorządu terytorialnego, należało uznać za sprzeczne z prawdą. Sprawy związane z wydawaniem paszportów zostały włączone w skład Służby Bezpieczeństwa w 1964 r. i pozostawały w jej strukturach aż do 1990 r. Zgodnie z zarządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z 15 lipca 1964 r. (k. 145) pracą Wydziałów (Samodzielnych Sekcji) Paszportów Komend Wojewódzkich Milicji Obywatelskiej od tej daty zaczęli kierować I Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej do spraw (...), według instrukcji i dyrektyw Biura Paszportów MSW. Nie może być również wątpliwości, że wykonywanie przez lustrowanego pracy jako inspektor w Grupie VI SB Rejonowego (...) Spraw Wewnętrznych w W. Mazowieckiem było pracą w organach bezpieczeństwa państwa, o której mówi ustawa lustracyjna.

Konsekwencją takiego ustalenia było rozstrzygnięcie, na podstawie art. 21a ust. 2a ustawy lustracyjnej, o utracie przez lustrowanego R. S. prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek tworzenia wynika z ustawy. Obowiązkiem Sądu było również orzeczenie, na podstawie art. 21a ust. 2b ustawy lustracyjnej, zakazu pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2 – 59 cytowanej ustawy.

Sąd orzekł utratę prawa wybieralności oraz zakaz pełnienia funkcji publicznych na okres lat 4. Zgodnie z cytowanymi wyżej przepisami ustawy lustracyjnej Sąd mógł orzec utratę prawa wybieralności i zakaz sprawowania funkcji publicznych na okres od lat 3 do 10. Orzekając o czasie ich trwania w dolnych graniach Sąd miał na uwadze przede wszystkim czasookres trwania służby, zakres sprawowanych funkcji (kwestie paszportowe) oraz okoliczności związane z zakończeniem tej służby (dyscyplinarne wydalenie z powodu ułatwiania uzyskiwania paszportów innym osobom).

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 19 ustawy lustracyjnej w zw. z art. 627 k.p.k. Sytuacja rodzinna, majątkowa i wysokość dochodów pozwala lustrowanemu na poniesienie kosztów sądowych.